

ድጋጋት፡አቦ ዜማ ሃገር፡አተወብርሃን ሰጊድ

አብራሃም ብርሃን

ዕለት፡3-10-2017 ዓምፈ

ብምክንያት ሓድሽ ዓመት 2010 ዓ.ም.ሓ፡አብ ከተማ ሰንዓፈ ተዳሊዩ አብ ዚነበረ፡ፍሉይ መደብ ብመስከራት ተለቪዥን ክኸታተል ኪኢሊ ኢዩ።አብቲ መደብ ዘተኮረ ርእይቶ ወይ ሓሳብ ከህብ ኣይኮንኩን ኣንቺደ ዘለኩ፡ግና አብቲ መድረኽ ካብ ዝተደርፉ ደርፍታት ኣድሂበ ንዓዓ ተኹልኪሊ ዝተቐጀለኒ ተዘኸርን ትዝታን ኮነ ደጋጋት አተወብርሃን ነምባቢ ንምቕራብ ዝሓለነ ኢዩ።

ንሱ ድማ፡ መርሃዊ ወዲ ሃለቻ፡ አብ መድረኽ ብዝመጸ፡ ከምዚ ክብል ነታ “ፎርሳ” ትብል ደርፉ መእተዊ ገቢሩላ ምንባሩ ትዝኸርዎ ትኹኑ ኢኹም።

**“ዓዲ ጀጋኑ ምዃኑ ዓደይ፣
ኣይነገርኩን ወይ ኣባይ ወይ ኣደይ፣
ዝነገረኒ መን ምዃነይ።**

**አቶብርሃን ሰጊድ ነገሩኒ፣
ብኸራሩ ኣሰሚዑኒ።**

**አቶብርሃን ኣባይ ኣሎ፣
ዓለም ርግምቲ ዘይትሕሎ!
ሓወልቲ ሰሪሑ ኣሎ።**

**ትዝታ ትግረ ኣጋዊሕዎ፣
ፈለስፋ ግጥሚ ኣዋዲድዎ፣
ዘይትፈልጥዎ ተላለይዎ፣
ወዲ ኣሚር በልዎ።”**

ኸብል ንኸብሪ አተወብርሃን ሰጊድ ኮነ ንጠቢብ ወዲ ኣሚር ኣልዒሉ ብጥዑም ድምጹን ዜሙን ገቢሩ ከም ዚደረፈ መስከራት ተለቪዥን ዝተኸታተለ ዘበለ ሰሚዖዎ ክኸውን ተስፋ እንብር።አብዛ ናዕታ አተወብርሃን ሰጊድ አተኹሮይ ክገብር ኢዩ።

**“ዓዲ ጀጋኑ ምዃኑ ዓደይ፣
ኣይነገርኩን ወይ ኣባይ ወይ ኣደይ፣
ዝነገረኒ መን ምዃነይ፣
አቶብርሃን ሰጊድ ነገሩኒ፣
ብኸራሩ ኣሰሚዑኒ።**

**አቶብርሃን ኣባይ ኣሎ፣
ዓለም ርግምቲ ዘይትሕሎ!
ሓወልቲ ሰሪሑ ኣሎ።”**

ብርግጽ አቦ ዜማ ሃገር ስም ተጎናጺፎም ዘለዉ፡አቶ አተወብርሃን ሰጊድ ሓወልቲ አብ ልቢ ብዙሓት ሰሪሖም ምህላዎም ኣየጠራጥርን ኢዩ።ወናምን ሓቦኛን ካብ ዝበሃሉ ጠቢባን ሓደ አተወብርሃን ሰጊድ ምንባርም ማህደር እቲ ደጊ ታሪኽምን ምስኸርነት ብዙሓት ዘረጋግጸ ሓቂ ኢዩ።

ወዲ ሃለታ፡ቐድሚ ሕጂ፣ 5 ዓመት ይገብር፡ እታ “**አሰላማይ ክርስትያናይ**” ትብል ደርፊ አተወብርሃን ግርም ገቢሩ ደሪፍዎ ምንባሩ ተዘኸር ትማሊ ኢዩ።እንተኮነ፡ ታሪኽ ብፍላጥ ይኹን ብዘይፍላጥ ደጋጊሙ ክበላሾን ክዕለስን ምርኣይ ልሙድ ኮይኑሉ አብ ዘለወሉ እዋን፡ነዩናይ ርእይቶካ ትህበሉ፡ ነዩናይ ሓሳብካ ተፍስሰሉ፡ ነዩናይ ነቐፌታካ ተዕርፈሉ፡ ዳርጋ ይሕርብተካ ኢዩ።እቲ ምንታይ፡አብ ዓውዲ ታሪኽ ቐጽሪ ዝዕለሱ፡ዝባኸሱ፡ዝድወኑ፡ ኮታ ዝጥምዘዙን ዝቐነዩን እምብዛ በዚሓም ምዃኖም ኢዩ።

አብ 1987 ዓ.ም.ፈ፡ቐዳም መዓልቲ ትምህርቲ ዝጅምረሉ ወቐቲ ብምንባሩ፡ምስ ወላዲያይ ድሕሪ ዕዳጋ ምግባር፡ናብ ማይ ኣባሻወል ከባቢ ዝነበራ እንዳ መስተካከሊ ጸጉሪ ርእሲ ኣምራሕና።ኣጋጣሚ ኣጋ-ምሸት ብምንባሩ፡እቶም ዝቐምቐሙ ዓባይቲ ብምንባርም ገሊኦም ተራ ሒዞም፡ኮፍ ኢሎም ይጽቡዩ ኣለዉ።ገሊኦም ድማ ናብ ቐረባ ዘለዎ እንዳ ስዋታትን ወይ እንዳ ሜስ ከይዶም ስጋብ ተራኦም ዝበጸሕ፡ ስዋ ወይ ሜስ ክጭንጉዑ ከይዶም ኣለዉ።

ኣባይ ወግዕን ስዋን ምሒር ይፈቱ ብምንባሩ ማንታ-ማንታ ክኸውን ትዝ እብለኒ ኢዩ።እዚ ከኣ፡አብቲ እንዳ ቐምቐማይ ኮይኑዶ ተርኡ ክጽባይ ወይ ኸኣ ናብ እንዳ ብዙ ገብሪሄት ከይዱ ስዋ እናሰተየ ክጽባይ ረምባዛ ኮይኑ ኣሎ።አብ ሞንጎ ግን፡ ንዓይ “ንጸባይ’ዶ ወይ ከኣ

በደረሰና ንመልስ።” በለ። አን ግና ዝብሎ ጠፊኡኒ ቆልዓ ኮይነ ነባይ ሓሳብ ክህበ ከቢዳኒዮ። ግና ኢሉ-ኢሉ ሓንቲ ወግዒ ክትውጋዕ ትጅምር ኣላ። ኣብቲ ኣረጊት ዝሃነ ኣረግቶት ዝበዝሖን እንዳ ቐምቓማይ። እታ ወግዒ ብሕጽር ዝብለ ተዘኺረያ ጽቡቕ ገቢረ ከምዚያ ትብል ኔራ።

“...እንቲም ኣሕዋት እምነትን ሓቅነትን ንወዲ ሰብ ጽቡቕዮ። ሰብ ከኣ ሓላፋይ ኢዮ። ኣብ ሕይወቱ ጽቡቕ ኪገብር፤ ሓቂ ከዘውትር ኣለዎ። ዕዳ ተከፋሊ ኢዮ። ዘይኸፈል ዕዳ የልቦን። ተሸጊርካ ከለካ ዋልታን ማእግርን ንዝኸነካ ሰብ፡ ዕዳካ ኣመስጊንካ ክትመልስ ዝነበረን ዘሎን ባህሊ ወለድና ኢዮ። ይብለኩምሲ፡ ኣብ ሓዲ ዓዲ ኢዮ። ሓዲ ወዲ ዓዲ ናብ ዕዳጋ ክሸመት ቢሉ ይወርድ እም ንንዘብ ይሓጽር። ደሓር፡ ኣብ ላዕላይ ዝዓደም ዝነበሩ ሰብኣይ ረኺቡ ይልቐሓልኹም። እቶም ሰብኣይ ድማ 10 ቕርሺ ኣለቕሖም።

ብድሕሪ ዘፈፀ ወዲ ኣብ ዝባኑ ዝነበረ ዕድኡ ከይኸፍል ብሎሚ ጽባሕ ግዜ ይኸድ። ኣብ ዕዳጋ ኪኸይድ ከሎ፡ እቶም ዘለቕሖም ከይርእዮ እናተሓብኦ ዘድልዮ ነገር ይሸምት፡ ሰላሕ ኢሉ ንዓዳዮ ይኸይድ። ከምዚ እናለ ግዜ ይኸይድ ኣሎ። እንታይ ኮይኖም ዘይወርዱ ዘለዉ፤ ወይ ድማ ዘይረልኹም። ዝብል ሕቶ ቦቲ ዝገብሮ ሕብእሕቢ ተይ የታልሎም ኣለኩ ኢሉ ይሓስቡልኹም ኢዮ ዘሎ። ከምዚ እናበለ 15 ዓመት ይገብር እዚ ወዲ ዕድኡ ከይኸፈ ግዜ ከይዱ እብለኹም።

ሓዲ ምዕልቲ ብዘመረር፡ ኣብ ዕዳጋ ወራዳ፡ ድሕሪ ዕዳጋ ምግባሩ ናብ እንዳ ሰዋ ይኸደልኹም። ኣብቲ እንዳ ሰዋ፡ ካብቲ ላዕላይ ዓዲ ዝወረዱ ዝርኹብዎም ዝሃ ብሰተይቲ ሰዋ ጥርንቕ ኢላ ኣላ። ኣብ ማእኸል እቲ መጋሪያ ወግዒ፡ እቲ ተለቃሓይ ብወግዒ ወግዒ ገቢሩ ደሃይ እቶም ሰብኣይ ክሓትት ኣንቐደ። ብድሕሪ ዘፈፀ “እቲም ኣሕዋት ክሓትኩም እንዶ።” ክብል ነቶም ሰተይቲ ሰዋ ይሓተልኹም።

እቶም ደቂ ላዕላይ ዓዲ ድማ፡ “ንፊልጦ ይግብረና እምበር ሕተት!” እብልዎ። ንሱ ድማ ጎረርኡ ስሒሉ፡ “እእእ... ሓዲ ሰብኣይ ኔይሮም ከምዝን ከምትን ዝመስሉ፡ ወዲ ላዕላይ ዓዲ ኢዮም። ብዓድና ገቢሮም ንዕዳጋ ዝወርዱ ዚነበሩ ኢዮም። ሕጅሲ ካብ ዘይርእዮም ኸንደይ ገቢረ እም ገለ ደሃዮም ተለኩም ኢዮ።” ብሎም።

እቶም ደቂ ላዕላይ ዓዲ ድማ፡ “ኣይይይይ ንምህረይ እገለ ዲካ ትብል ዘለካ፤ ኣይ ንሶም ደኣ ሎሚ ቕነ ዝኸሪ ሞቶም እንድዩ ቕንደ። ኣይሰማዕካን ዲካ፤ ቤተሰብካ ድዮም ደኣ ኮይኖም ነብስካ ነጊርካ ትሓተሎም ዘለካ።” ክብሉ ንሕቶኡ ብሕቶ መለሹሉ።

ንሱ ድማ፡ ብሓዘንን ጓህን ጣዕ ቢሉ፡ “ዓመት ገቢሮም ማለት ዲዩ ካብ ዝሞቱ፤ ዘይፈልጥኹ ደኣ ምሚቶም፤ እዋይ ኣነ ዕዲ!” ክብል ብዝተዛረበ፡ ኣይፋሉን፡ ኣይፋሉን ዓሚ ኣይኮኑን ኢዮም ሞይቶም እኹ ዝሓወይ” ብልዎ። “መዓስ ደኣ እዮም ሞይቶም።” ብሉ። “ቤተሰብ ዲካ ኮይንካ ክንድዚ ትሓተሎም ዘለካ ደኣ፤ ኣይ ንሶም ደኣ እንህልካ ራእሲ ካብ ዝሞቱ 15 ዓመት እንድዮም ገቢሮም ዘለዉ።

ኣይነበርካን ዲካ ኣብ ዓዲ፤ ናብ ላዕላይ ዓዲ ኣይትድይብን ዲካ ኔርካ፤ ናይ ደሓን ዲካ ከ።” ክብሉ ብሕቶ ብዘዋጠርዎ። ወዮ ተለቃሓይ፡ “ኣይይይይ ኣይኮንኩን፡ ዓዲ ኡነት ከጸውየኩም፡ ካብዘም ሰብኣይ ቐድሚ 15 ዓመት ዝተለቓሕኹም ንንዘብ ኣለኒ። እንታይ ኮይነዮ ዘርእዮም ወይ ዘይረኽቡም ኢላ ብምሕሳብ ኢዮ፤ ክሓተኹም ዝተገደድኹም።” ብምባል ናይ ጣዕሳን ድጓጓን ዘረባ ሰው ኣበለሎም...፤ ወይ ቕንዕና ዘይምህላው! ወይ ዕዳካ ፈሊጥካ ዘይምኸፋል! እንህልካ ራእሲ 10 ቕርሺ ትግህ ኢሉ ከይኸፍል፡ 15 ዓመት ብሕልንኡ ደጊ ቕቢሩ ክነብር ብዘይምኸኣሉ ብሕልንኡ እሱር ኮይኑ ይነብር ኔሩ ዝገርም ኢዮ።” ኢሎም ወግዎም ብናተይ ኣተራርካ ብልኸዕ ተዘኺረዮ ነዚ ይምስል።

ነዚ መልእኽቲ ወግዒ ርዒሞም ድማ እቶም ሪጋ ሓዘም ዚነበሩ ድማ፡ “ሓቕ ምዝውታር ዚመስልዎ የለን። መንግስተ ሰማይ የዋርሶ! ኣቶ ኣቶ-በርሃን ሰጊድ። ኣብ ደርፎም፡ ሓቂ ኣበይ ኣለኹ ከደልዮኹ!” ዝበልዎ፡ እንህልካ እታ ሓቂ ኢላ-ኢላ ከተሳቕዮ ድሕሪ ምጽናሕ፡ ኣብ ማእኸል ሕዝቢ ቶግ ኣቢሉ ተዛሪብዎ እኩ፡ ንንዘብ ሰብ ዕዳ ኢዮ። ሓቂ ይውዳል፡ ይሕደር የርዝነካ ኢዮ። ሓቂ ምዝውታር ማዕረ ከንደይ ከም ዘኸብረካ ምጅኑ ከውግዑ እናሻዕ ከዝኸር ከለኩ፡ ከምቲ ድምጻዊት ብርኽት ደምዝ ዝበለቶዩ ዝኾነኒ እብለኹም።

እቲ ከምዝን ከምትን እናበሉ ኣብቲ እንዳ ቐምቓማይ ዘውግዕዎ ዚነበሩ ኩነ ኣብቲ እንዳ ሰዋታት ዝዛረብዎ መሃሪ ወግዕታት፡ ኣብ ሕይወተይ ዕዳ ሰብን ዕዳ ታሪኽን ማዕረ ኸንደይ ዕዳ-ሕልና ኮይኑኒ ኢዮ። ነዚ ዝጸሓፍኹም ሓጺር ጽማቕ ሓሳብ ናይቲ ሸዑ ዝሰማዕኹም ዋላ ኣብ መባእታ ካብ ዝመሃር 2 ዓመት ጥራይ ኣቁጺሩ ዚነበረ ተመኸር ተኩነ ኣብ ሕይወተይ ቐመም ኮይኑኒ ኢዮ። በዚ ድማ፡ ኣብ ጉዕዞይ ብዘሕ ሓጋዚ ተራ ገቢሩለይ ኢዮ።

ነዚ ወግዒ ዘምጸእኹም ወዲ ሃለቃ ብዝደረፎ ተበጊሰን ኢዮ። ንወዲ ሃለቃ ኣቡኡ ኣቶ ተወልደመድሕን፡ ኣብቲ እንዳ ቐምቓማይ ከባቢ ይሰርሑ ምንባርም ምስ ጎበዝኹ ደቂ ሻዉላይ ኣውጊዎሙኒ ኔሮም ኢዮም።

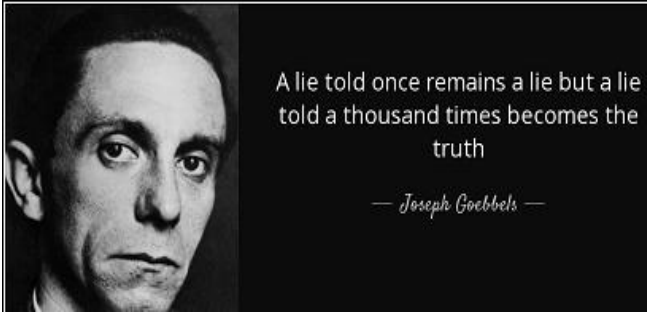
በዚ ድማ፡ ኣብቲ እንዳ ቐምቓማይን ኣብቲ ኣፍደገ ኮይኖም ነቲ ዕላል ተኣገዶም ይሰምዕዎ ካብ ዚነበሩ፡ ሓዲ ደኹን ይነበሩ ቢል ኸሓስብ ተቐሲብዮ። ኣተውብርሃን ንባዕሎም ኣብቲ ከባቢ ጸጉሮም ይቐምቀሙ ምንባርምን ኣብቲ ከባቢ ብዘሓት መቐርቦምን ኣድነቕቶምን ዝርኩቡሉ ብምጅኖም ኣቀዲሙ ታሪኽ ኣይሰምዐንዶ ይኸውን።

ታሪኽ፡ ኣብ ቤት ትምህርት ይኹን ኣብ መደበር ታዕሊም ኣይተምሃሮን ዲዩ፤ ደርፊ ደርማስ ተራ ከምዘለዎ ኣየካትዕን ኢዮ። ብደርፊ ብዘሕ ሰብ ብዘሕ ነገር ከም ዚመሃር ኣይሰሕቶን ኢዮ። ብዝኮነ፡ ወዲ ሃለቓ፡ ዓዲ ጀጋኑ ምጅኑ፡ ኣቡኡ ኮነ ኣዲኡ ከምዘይነገርዎ ሓቢሩና ኣሎ።

እቲ ዓዲ ዓዲ ጀጋኑ ምኣና ኣተውብርሃን ሰጊድ ከም ዚነገርዎ፡ ብኸራሮም ገቢሮም ከም ዘስምዕዎ፡ ካብቲ ግጥሚ ንግንዝቦ ጉዳይ ኢዮ። እስከ ነታ ግጥሚ ነስተማቕራ። እቲ ዜማን ድምጽን ምሒር ዝማርኹዮ።

“ዓዲ ጀጋኑ ምዃኑ ዓደይ፣
 አይነገርኑን ወይ አበይ ወይ አደይ፣
 ዝነገረኒ መን ምዃነይ፣
 ኣቶብርሃን ሰጊድ ነጊሩኒ፣
 ብኸራሩ ኣስሚዑኒ።”

ኣቶብርሃን ኣበይ ኣሎ፣
 ዓለም ርግምቲ ዘይትሕሎ!
 ሓወልቲ ሰሪሑ ኣሎ።

“እምነት ንእምባታት ከግዕዞም ይኸእልዮ፣ እንተኮነ ፍልጠት ጥራይ’ዮ ናብቲ ቕኑስ ቦታ ከግዕዞም ዝኸእል።” ከብል ኣብ ሓደ መደረ ዶ/ር ጀሴፍ ጉብልስ ተዛሪቡ ኔድዮ። ኣብዚ ዝሓለፈ 70 ዝኸውን ዓመታት፣ ንእስተምህሮን መደረን ጀሴፍ ጉብልስ ብዙሓት ርዒሞምን ብተግባር ለይትን ቐትርን ይሰርሕሉ ምህላዎም ብቐሊሉ ትዕዘቦ ጉዳይ ኢዮ።

ጉብልስ ካብ ዝተዛረበን ኮነ ኣብ ተግባር ካብ ዘውዓለን መደረታት ይኹና ኣስተምህሮታት፣ ቦታ ግንንቲ መደርኡ ጥራይ’ዮ ብዙሕ ግዜ ዝዝከር፣ ንሳ ድማ “ኣንሳብ ዝተዘርበ ሓሶት፣ ሓሶት ከይኮይ ተርፍ፣ ሸሕ ግዜ ዝተደገመ ሓሶት ግና ሓቂ’ዮ ዝኸውን።” ትብል ኢያ።

ነዚ ክጽሕፍ ዝቐሰበኒ ነገር ተሃልዮ፣ ኣብዚ 26 ዓመታት ብዛዕባ ኣርካን ከያኒ ኣተወብርሃን ሰጊድ ዝጸሓፉን ዝቐልሑን ተደጋጊሞም ብምግዓዎም ከም ሓቂ ክረዓሙን ንብዙሓት ገርህታት ከጋግዮን ምዕዛብ ልሙድ ከይኮይ ምህላው ትዕዘቦ ነገር ኢዮ። ኣተወብርሃን ሰጊድ፣ ቐድሚ ዕረፍቶም ገለ ኣዋርሕ፣ ኣብ ክረምቲ 1975 ዓ.ም. ሓ፣ ኣብ ፊደዮ ኣሥመራ ቐለ-መጠይቕ ኣካይዶም ምንባርም ሰብ ዕድመ ጸጋን ገለ ጉዳይም ከየንቲ ኮነ ኣብቲ ትካል ከም ጋዜጠኛታትን ቴክኒሻን ኮይኖም ዝሰርሑ ዝነበሩ ዝዝኸርዎ ኢዮም።

እንተኮነ፣ መራሕቲ ሻዕብያ እግርም እትው ከይበለ፣ ንታሪኽን ጥበብን ናብቲ ባህታ ልቦምን ሸቶ ክሃርመሎም ዝደልይዎን ወቐስታት ክቐንዩ ግዜ ኣይወሰደሎን ኢዮ። ኣብ ግዜ ገድሊ ቕኑዓትን ተሓለቐቲ ሕዝቢ ዝመስሉ፣ መዝሙር ፍትሕን ደሞክራሲን ዝዝምሩ፣ ከሎም ስልጣን ምስ ሓዙ ባህሪኦምን ተግባርኦምን ንእለቱ ከም ዝቐየር ታሪኽ ኣርእዮና ኢዮ።

ሰበስልጣን ህግሓኤ/ሻዕብያ ድማ ኣመል ምስ መግነዝ ኮይኖም ሕሉፍ ሓሊፎም ታሪኽን መንነትን ነዲፎም፣ ሃንዲሶምን ኣፍሪሶምን ኢዮም። ከም መምሃራን ኮይኖም ንሕዝብን ተመሓወውትን ኣሳሰይትን ዕላምኦ ዝኮኑ ከሎም ግናይ ምህሮ ከም ምህሮ በልዓም ኣምሂሮም ኢዮም። እቲ ዛዕባ ከ ወቐያኖስ ሰፊሕ ኢዮ። ንሎሚ ኣብ ጉዳይ ኣተወብርሃን ሰጊድ ክንሕጸር ኢና።

ሓደ መዓልቲ ኣምባሳደር ኃይለ መንቐርዮስ ክዛረብ ዝሰማዕኸዎ እሞ ድማ እናሻዕ ዘተሓሳስበን ዝመሰጠንን ትዕዘብታዊ ሓሳቡ ገለጸ ክሓልፍ ከለኩ ማዕረ ክንደይ፣ ሓርነት ምሕሳብ፣ ምዝራብን ምጽሓፍን ከታ ፖለቲካዊ ሓርነት ኣብ ዘይብሉ ባይታ ኮነ ልዕልና ሕጊ ኣብ ዘይነገሰሉ ሃዋሁ ሓቕን ፍትሕን ክሰፍን ኢዮ ኢልካ ምሕሳብ ግርህነትን ዕሸነትን ኢዮ። ካብ ተዓፊንካ ምግብ ዝመጸ ይምጸእ ኢልካ ንሪምካ ምርምራም ግን ዕረፍቲ ሕልናን መንፈስን ከም ዘገናኦፊካ ግዜ ሕርሕራይ ገቢሩ ኣስተምሂሩና ኢዮ። እምበኣር ናብ ጥማዕ ዘረባ ኣምባሳደር ክመልስኩም፡

“ብሓይሊ ብረት ስልጣን ዝሓዘ፣ ሓርነት ከውሕስ ኣይኸእል ኢዮ። ተመኸሮ ምሂሩና ኢዮ። ኣብ ኣፍሪቓ ድማ ብብረት ናብ ኮረሻ ስልጣን ዝመጸ፣ ሓርነት ዘውሓስ ኣይረኣናን፣ ደሞክራሲ ከም ዘሎ ዘምስሉ ኣለዉ ኢዮም። ብባህሪኦም ግና ዝገደደ ኮይኑ ትረኸቦ ኢካ። ስለዚ፣ ሓርነት ይትረፍ ሲ ህላዌካ ከውሕሱልካ ኣይክእሉን ኢዮም። እስከ ብሓይሊ ብረት መጸኡ ንፋስ ሓርነት ዘንፈሰት ኣየነይቲ ሃገር ኣላ።” ዝብልዮ።

ኸቡራት ኣንብብቲ፡ ኣተወብርሃን ሰጊድ፣ ሎሚ ዓመት መበል 100 ዓመተ ትውልደም ምዃኑ ካብ ቤትሰብም ካብ ዝሰምዕ ዓመት ይኸውን ሓሊፉኒ ኣሎ። ሎሚ ጽባሕ ክብል ኣዋርሕ ሓሊፉኒ እምበር ዝኸሪ ልደቶም ኣድሂቦ ክሓናጥጥ ካብ ዝሓሰብ ዋላጂ ኣይተዓወተሉ ግዜ ኣይቐለለንን ኢዮ።

ኣብ 1976 ዓ.ም. ሓ ብዝሞቱ ድማ ብዙሕ ሰብ ዝቐበረ ክትረኸብ ኣይትጽገም ኢካ። ብድሕሪ ሞት ኣተወብርሃን ሰጊድ እቶም ታሪኽ ሕዝብን ዉድብን፡ ኣብ ኢድና ኢያ ዝብል ኣተሓሳስባ ዘለዎምን ሰብ ግዜን፡ ታሪኽ ክዕልሱን ክምስርሑን ብዙሕ ጸዓትን ሓይልን ኣጥፊኦም ኢዮም።

ነዚ ተበላሽዮን ተመዛቢዑን ዘሎ ክትዕርይ ብዙሕ ግዜ፣ ድኻም፣ ጸዕርን ጉልበትን ከም ዝሓትት ብዘይ ዝኾነ ቐመር ኣይትሰሕቶን ኢካ። ኣብ ምክላሰን ምጽራይን ነዊሕ መገዲ ተጠሊዑ፡ ከምዘሎ ንኩሉ ርዳኡ ኢዮ። ታሪኽ ይሰርሓካ እምበር ኣይትሰርሑን ኢካ ከም ዝብልዎ ፈላጣት፣ ዕዮ መዓልታዊ ፍጻሜታት ታሪኽ ይኹኑ እምበር ፈጠርካ ዝመሃዝካዮን ዝለጠፍካዮን ንግዚኡ የደናግረልካ እምበር ታሪኽ ኣይከዉንን ኢዮ። እቲ ግብርካን ዉዲትካን ግና ከም ታሪኽ ይምዝገብ ኢዮ።

“እዝኒ መስታ ቐዳሞት” ከም ዝብልዎ፡ ማህደራት ታሪኽ ምስ ትገናጽል ኩነ ዓባይቲ ምስ ትሓትት ብዙሕ ታሪኻት እናሻዕ ክድገም ትርእዮ ኢካ። ታሪኽን ትምህርትን ሓደ ኢዩ ክብሉ ትሰምዕ ኢካ። እዚ ማለት ትምህርቲ ሙሉእ ዓመት ኸከታተል ዝሓገዮ፡ ሓደ ሕማቕ ተምሃራይ፡ ጽቡቕ ገቢሩ እንተዘይተማሃሩ፡ ነታ ዚነበራ ክፍሊ ክደግማ ንቡር’ዩ።

ሎሚ ደኣ ፖለቲካና ካብ ዝበላሸ፡ ዝላሸውን መምርሒ ዘመና መጺዮ ብምህላው፡ እዚ ኣብሃህላ ኢዮም። ምክኒያቱ፡ ምትራፍ ወይ ምውድቕ ኣብ ዘመን!

ኣብድን ዋላ ይኹን ኩሉ ይሕለፍ ዝብል ቐዳ ዘይርድኡም ተመሃሮ ይህልዉ ይኹኑ ግዚኡም ኣይፈልጥዎን ብህላውም ኢዮ። ግርግርን ብጥ

ደሓን እስከ ነቶም ኣብ ክፍሊ ምውዳቕ ንዝፈልጡን ንዘስተማቕሩን ከነዘንትወሎም ከንቕሱብ ኢና። እቲ ዓመት ሙሉእ ብግቡእ ትምህርቱ ዘይተከታተለ ተምሃራይ ደጊሙ ነታ ትምህር ዝሓገዮ ክደግማ ዚነበረ መስርሕ ስነ ፍልጣት ትምህርቲ ኢዮ። ታሪኽ ድማ ብግቡእ ተዘይፈለጥካዮ ወግሐ ጸብሐ ንሓደ ጌጋ ወይ ስሕተት ክትደግሞ ኪትነብር፡ ንቡር መስርሕ ምጂኑ ታሪኽ ባዕሉ ኣስተምሃሩና ኢዮ። ታሪኽ ግና ታሪኽ’ዩ። ሕድገት ዘይብሉ ከም ክልተ ዝኣኑ በሊሕ ሴፍዮ።

ኣተውብርሃን ሰጊድ ብርሃን ዓይኖም ጠፊኡዮ ዝብል ወረ ካብ ዝነዛሕ ግዜ ኣይቐለል ኢዮ። ኣብቲ ዓይኖም ጠፊኡዮ ዝብል ወረ፡ እቶም ሓደ ወገን ጉጅለ ሓድነት ኣንድነታውያን ኢዮም ኣጥፊኡም ዝብል ነዊሕ ሱርን ብዙሕ ጎስጓስን መናፍሕን ዘደርዖ መትረብ ወረ ብስሩዕ ረኺቡ ዝተጋውሐ ኢዮ።

ብርኽት ዝበላ ማዕከናት ዜና ተቐባቢላን የቐልሓ ኣለዋ ኢዮን። ምንጩን እንታይ’ዩ፡ መንዮ ምስክር ቐሪቡ፡ ንምንታይ መም ኣስረስ ተሰማ ነዚ ዘይተረኹልና ወይ ኣብ መጽሓፍም ዘይጸሓፍም ከም ደጋፊ ቃልሲ ንናጽነት ዘስምዕ ቐዳ ኣጸሓሕፎም፡ ንምንታይ መም ተወልደ ረዳ ኣብቲ ሰፊሕ ቃለ መጠይቕ ዝገበርዎ ከም ዓርኮምን ከም ደጋፊ ናጽነትን ዘይገልጹ፡ ንምንታይ ንጉሰ ኃይለ መንገሳዬ ከም ኣብ 1967 ዓ.ም.ፈ ናብ ማትኣ ዝተጸንበሩን ገዲም ጠቢብን ዘይዘንተወልና፡ ንምንታይ ምስክርነት ሓኺም ወይ ክሲ ዘይቐረበልና፡ ብዙሕ ሕቶታት የወናጭፈልካ ኢዮ።

እቲ ሓደው ድማ፡ እቶም ኣብ ሰልፊ ናጽነት ወይ ንናጽነት ዝብሉ ኢዮም ምስ ኢትዮጵያ ወጊኖም ኢሎም ብርሃን ዓይኖም ኣጥፊኡምም ዝብል ኢዮም። እዚኡም ከኣ ኣብ ግዚኡም ነቲ ሓበሬታ ክጋዋሕ ግደ ገቢሮም ኢዮም። ኣሳሳይቲ እዚ ሓሳብ ኣብ ግዜኡም ቁጽሮም ቐለል ኮይኑ ኣይትረኽቦን ኢካ። ግና ንሶምውን ተባሂሉ ወይ ይውረ ኢዮ ተዘይኮይኑ ብጭብጢ ከዛረብ ትረኽቦ ሰብ ዳርጋ የለን ኢዮ። ነዚ’ውን ስነ ጥበበኛታትን ኣዝመርትን ዚርከቡዎም የጋውሕዎ ኢዮም። ኣፈ ታሪኽ እምበር ስኑድን ብመርትዖ ዝተደገፈ ሰሚዐ ኣይፈልጥን ኢዮ።

እቲ ሳልሳዊይ ነጥቢ ከኣ ኣብ ሓደት ንፈልጦም ኢና ዝብሉ ዝገነር ኢዮ። እቲ ‘ሳልሳይ መገዲ’ ዝውረይ ወረ ድማ፡ “ብዓልቲ ቤቶም” ኢዮን ወቐዖምም ዝብሉ ኢዮም። ነዚ ከም ምክኒያት ዘቐርብዎ ኸኣ፡ ኣመና ሰታይ ወይ ኣልኮሊዛቶ ብምንባሮም፡ ይቐንኣ ብምንባረን ሓደ መዓልቲ ንዴት ምቁጽጻር ኣበውን ኢዮን ብርሃን ዓይኖም ወቐዕን ክጠፍእ ገቢረንን ዝብሉ ኢዮም። ነዚ ሓሳብ ዝቐወሙ ኣለዉ ኢዮም። ንሱ ድማ ወ/ሮ ዙፋን ባህታ ምስኺን ኢዮን። ኣሹንካይ እዚ ክገብሩ፡ ነዚ ተራ ዘረባ ከማን ንክዛረባካ ጋዶ ኢዮ ዝብሉ ኣለዉ ኢዮም። ንሰን ከ ብዛዕባ ዓይኒ ኣተውብርሃን ሰጊድ እንታይ ኮን ይብላ ይከና፡ ኣብ ዝቐጽል ክገልጽ ኢዮ።

ካብተን ብዙሓት ማዕኸናት ዜና፡ ኣብ ጉዳይ ኣተውብርሃን ሰጊድ፡ ኣብ ማምሃል፡ ማተደ፡ ማትኣን ደቂ ማትኣን ምስ ግዜ ሓቂ ዝመስል ወዳስን ናብ ቐልሲ ሰውራ ኤርትራ ዝዛዘወን ነቲ ዓላማ ንምድጋፍ ዝቐመ ሓደ ባላ ኣምሲልካ ዝጽወ ወግዕታት ቡብግዚኡ ግደ ሰብ ታሪኽን፡ ታሪኽን ንሓቐ ምስ ግዜ ክቐላዕ ምጂኑ ኣይትሰሕቶን ኢካ። ዋላኳ ግዜ እናበልዕ ብዝኸደ ኣብ ምድብዛዝ ልዑል ተራ ከምዘለዎ ርእሰ ርጉጽ ተኮነ፡ እቲ ዝግበር ዘበለ ከም ዝግበር ግን ማህደራት ታሪኽ ምግንጻል እኹል መረጴን ኢዮ።

ኣተውብርሃን ሰጊድ፡ “ዓደዩ ዓዲ ጆጋኑ” ንመን ኢዮም ደሪፎሙላ ዝብል ሎሚ-ሎሚ፡ ሳላ ማሕበራዊ መራኽቦታት ብዙሓት ክላዘቡን ክካትዑን ክትርእይ ልሙድ እናኮነ ይመጽእ ኣሎ ኢዮ። ኣብ ዝሓለፈ 25 ዓመት ግና ብዉሱናት ሰባትን ብድሊትን ጥሙሕን ሓደገትን ይጉሰይ ምንባሩ ማንም ዝምስክር ኢዮ። “ግዜ ንኩሉ ከም ዘምጽኡ፡ ግዜ ንኩሉ ከምልሶ ኢዮ።” ከም ዝበሃል ድማ እንሆ ዘመን ቴክኖሎጂ ኮይኑስ ኸንደይ እኳ ይጠቐመና ኣሎ። ኤርትራ ዓዲ ኣተውብርሃን ሰጊድ ምጂናን ምንባራን ማንም ኣይካትዕን ኢዮ። እቲ ደርፊ ግና ባዕሎም ካብ ዘይገጠምዎን ዘየዘምዎን ከምዚ ኢሎም ኢዮም ደሪፎም ንምባል ኣፍካ መሊእካ ኣይትዛረብ ኢካ። ኣቶ ዘወንጌል ኣባይ ዘውግዕዎ ኮነ መዝገብ ዝኸሮም ይመስኸርዮ ክበሃል ዝኸእል።

"ህያው ውእቱ ሰምከ ለዘለዓለም"

ኣተውብርሃን ሰጊድ፡ ኣብ ማምሃል ኮነ ኣብ ማተደ ወሳኒ ግደ ከም ዚነበሮም ኣብ ገለ-ገለ ማዕከናት ዜና ተደጋግጊሙ ትሰምዖ ጉዳይ ኢዮ። ንምጂኑ መዓስ ኢዮም ኣባል ኮይኖም፡ ወሳኒን ቐላስን መን ኢዮ ኔሩ፡ ንሶም ከ ካብ ኣዲስ ኣበባ መዓስ ኢዮም ተመሊሶም፡ ኣብ ምቕም ፈደረሽን ኣብ ከተማ ኣዲስ ኣበባ ብዙሓት ይረኽቡዎም ምንባሮም ምስክርነት ይርኽቡ ኢዮ። ብዝኸኮነ ናብ ኣዲስ ኣበባ ከ መዓስ ኢዮም ከይደም፡ ኣብ ከባቢ ጉለሌ ክራር እናተጻወቱ ይርእይዎም ዚነበሩ፡ እኒ ግራዝማቕ ጸጋይ ሓጎስ፡ መም ሓጎስ ደቡብ ኮነ ኣባይ ገብረመስቐል ዝብልዎ ተዘኸርታት ኣለዎም ኢዮ።

ካብቲ ብዙሕ ዝጸሓፍ ንገለጹ ንመነጻጸርን መምህራን ኪንድህሲሶ ኢና።ኣብነት ደርፊ “አሰላማይ ክሰታናይ” ትብል ድርሰት መንሰዓይ፡ኣብዚ ቐረባ ግዜ፡ምስ ጋዜጠኛ ወይኒ ሱሌማን ኣብ ዝገበር ቃለ መጠይቕ፡እዛ ደርፊ ኣብ 1967 ዓ.ም.ፈ ከም ዝደረሳ ምስናይ ዕላምኣን ኣዘንቲዉ ኔሩ ኢዩ።እቲ ቐድሚኡ ዝውረይ ዚነበር ብዙሕ ኢዩ።

ሓደ ካብ'ኡ ነቲ ኣብ ግዜ ኢንግሊዝ ዚነበረ ናይ ሃይማኖት ረጽሚ፡ልኸዕ ከም ኣብ ግዜ ኃይለስላሴ ብመንግስቲ ወዲት ኣፈላላይ ዚነበረ ኣምሲልካ፡ንስርዓት ኃይለስላሴ ንምውቓስን ንምንቃሕን ኤርትራውን ከም ዚተገብረ ጥራይ'ዩ ይትረኽ ኔሩ ኢዩ።

ግና ሎሚ'ውን እዛ ደርፊ ትርጉማ ዕዙዝ ኢዩ ክብል ንዝገለጸ መንሰዓይ ምስትውዓሉን ኣቃልቦ ምሃቡን ወሳኒ ክነሱ፡ብፊደዮ ምቕንጃው ገድሊ ዝተዓዘመን ዝጸመምን፡ ከምቲ፡ “ኣብ ግዜ ዉቤ ዝጸመመ፡ዉቤ እናበለ ይነብር።” ዝበሃል፡ ገና ነቲ ኣብቲ ግዜ ጥራይ ዝሰምዖ ወረ ሒዝዎ ክቐበር እምበር ሎሚ ኣብ ሎሚ ኮይኑ ከሰላስል፡ነቲ ሎሚ ዘሎ ክፍኣትን ተንኩልን ከንብብ ዕድል ዝገበረ ኣዚዩ ሓደት ኢዩ።

ኣብቲ ግዜ እቲ ብፍላይ ድሕሪ እታ ደርፊ ኣብ ሕዝቢ ምቕራባ ኣብ 1968/69 ዓምፈ ካብ ጀብሃ ተፈሊና ኣላ ዝበሉ እኒ ኢሲያስ፡ጀብሃ ናይ እስላም ኢዩ ዝብል ካብቲ ምኽንያታት መፍለይኦም ይጋዋሕ ኔሩ ኢዩ።ኣብዚ ሎሚ እዋን ዘለዉ ጸሓፍትን ጋዜጠኛታትን ንግዜን ቦታን ኣብ ታሪኽ ብዙሕ ዋጋ ዮብሉን ዝብሉ ብዙሕት ኢዮም።መልእኸቱ ጥራይ ምግዳስ ኢዩ እምበር ቦታን ግዜን ኣገዳሲ ኢዩ ግና ወሳኒ ነገር ኣይኮነን ቢሎም ደረቶም ነፊሖም ዝካትዑ የጋጥሙካ ኢዮም።ሓደ ኣብነት ድማ እስከ ነዛ ስዒባ ዘላ ነንቢባ!

“ቐድሚ ኣብታ ደምዳሚት ጸሕፍተይ ምብጻሕ ኣተሓሳሳቢት መሃሪት ኮይና ክትጠቐመና እትክእል እያ ኢላ ካብ ኤርትራ ዝድረስን ዝድረፍን ዝነበረ ቁውም ነገር ኣዘል ድርሰት ናይ ተጋዳላይ ንጉሰ ሃይለ (መንሰዓይ) ተደሪሳ፡ብኣቶ ኣተወብርሃን ሰጊድ ዝተደርፈት፡

አሰላማይ ክሰታናይ ወዲ ቆላ ደጋ፣

ንምኽሪ ጸላእቲ፡ ኣይትሃቦ ዋጋ፣

ኣይትሃቦ ዋጋ፡ ከይትኸን ዕዳጋ።

ሓሰውትን ሰረቕትን በዚሓም ሰሱዓት፣

ቆሉዕና ጠምዮም፡ ተመጊቦም ንብዓት፣

እዝግዮ እስኪ ንበል፡ ከይወርደና መዓት።

ኣብታ መዓልቲ ሞት፡ ኣብ መዓልቲ ፍርዲ፣

ዳሕራይ ከይተንቀጥቐጥ፡ ከይሕዘካ ራዕዲ፣

ንሓውኻ ሓግዝ ብቕኑዕ መንገዲ።

እዛ መሃሪት ድርሰት ብ1970 ዓ.ም.ፈ ኣብ ኣዳራሽ ሲነማ ኢደዮን እያ ተደሪፋ እም፡ ታሪኽ ቃልስና ካብ ዝምስረት ኣትሒዙ ጉዕዞ ኣወንታን ኣሉታን ክትዝከር እንከሎኻ ኣብታ እዋን እቲኣ ብካብ ድሕሪ ምህዳንን ምጽናትን ምንቕስቓስ ሓርነት ኤርትራ (ሓራካ) ዘምጽኦ ቕልውላዋት ገድሊ ኤርትራ ትንፋሰ ዝርኸበ ስርዓት ሃይለስላሴ፡ ንገድልና ከም ገድሊ ሃይማኖት ገይሩ ኣብ ዝሰብከሉ ዝዘርወሉ ዝነበረ ጸለመ እዋን ምንባር ዘከረ በዛ ኣጋጣሚ ኣገናዕ ደራሲኣ ህልው ተጋዳላይ ንጉሰ ሃይለ መንሰዓይ ከምኡ ኸኣ ንደረፊኣ ነፍሰሄር ኣቶ ኣተወብርሃን ሰጊድ እብሎም።”

እዚ ሓደ ጸሓፊ ዝጸሓፎ ቐሊል ኣብነት ኢዩ።እቲ ጌጋውን ምስቲ ኩነ ኢሉ ዝግበር ሸፈጥን ምቕያስን ታሪኽ ብዙሕ ዝጋነን ሸግር ዮብሉን ኢዩ።ኣብዘን ስዒባ ዘላ ማይ ቤት እንተ ተዓዚብና፡መንሰዓይ ኣብ ቃለመጠይቕ ንዝተዛረበ ዘራጉድ ኮይኑ ትረኽቦ ኢካ።ብስእነት ስራሕን ናብራን ዝሰቐይ ንዝነበረ መንእሰይ ድማ ብዙሕ ምህሮ ተቐስም ኢዩ ንግደ ሓቂ።

“ኣብታ መዓልቲ፡ኣብ መዓልቲ ፍርዲ፣

ዳሕራይ ከይተንቀጥቐጥ፡ከይሕዘካ ራዕዲ፣

ንሓውካ ሓግዝ፡ብቕኑዕ መንገዲ።”

ከምቲ ወዲ ሃለቃ አብ ሓድሽ ዓመት አብ ሰንዓፈ መድረኽ ረኪቡ ዝደርፎ፣አተወብርሃን ድማ፡አብ ሓድሽ ዓመት 1953 ዓ.ም.ሓ፡ማትአ አብ ቤት ወግዒ መኻንን፣ ከለብ መኮንናት ወይ ከአ ኦሪጎርስ' መዚቃዊ ምርኢት አቕሪባ ኔራ ኢያ።ቐድሚ እዛ መዓልቲ፡10 መዓልቲ ዳርጋ ይገብር፡ብረታዊ ቃልሲ ንምጅማር እኒ ዓዋተ አብ ጎቦታት አዳል ጥይት ቶኪሶም ምኻኖም ዝግለጽ መዓልቲ ኢዩ።

አብቲ ምርኢት፡ላዕለዎት አዘዘቲ፡መኻንን፣መራሕቲ መንግስቲ፡ወጻእተኛታት፡ወይዘራዝርን ከምዘተረኹቡ ይፍለጥ ኢዩ።3ተ ኦርኬስትራ ሓንቲ ድሕሪ እታ ሓንቲ ብመብረ ነጋይሽ ስጋብ ፍርቂ ለይቲ ከም ዘምሰያ፡ማትአ ድማ ልኽዕ ፍርቂ ለይቲ ንመድረኽ ከምዘተረከበት ይዘንተው ኢዩ።

አብቲ መድረኽ፡ “መስከረም ዕምባባ፡ወትሩ ጸባ” ከኣ “ዮሐንስይ ቐዳሳይ” ዝብላ ደርፍታት ናብ ተዓዘብቲ አቕረቡ።ባህላዊ ደርፍታት ብዘመናዊ ናውቲ መዚቃ ንፈለማ አብ መድረኽ ከም ዝቕረበ ሰነዳትን ዓባይትን ኤዘንትዉ ኢዮም።አብቲ መድረኽ ካብ ተዓዘብቲ ደርማስ ተቐባልነትን ኣድናቐትን ከምዘተጓናጸፈት ማትአ ማህደራታ ይገልጹ ኢዮም።

ማተደ፡ 12 ሕዳር 1947 ዓ.ም.ፈ ወይ ድማ 1940 ዓ.ም.ሓ ከትምስረት ከላ አተወብርሃን ኔሮምዶ፡ አብቲ ስጋብ 1953 ዓ.ም.ፈ ብተኸታታሊ አብ ዝተፈላለዩ 9 መድረኽት ናብ ሕዝቢ ከትቐርብ ከላ ከ ኔሮም ይኮኑ፡ሎሚ ዝትረኽ ዘሎ ደአ አብ ምንታይ ዝብልዎ መዝገብ ታሪኽዮ ተረኺቡ።

አብ ቐዳማይ ዉድድር ማምሃል፡ “ፍቕሪ ባይይይ” ትብል ደርፊ ሓዘም ከም ዝቕረቡ ሰነዳትን ወለድን ዝምስኽርዎ ኢዩ።አብ ቦኽሪ መደብ ዕዮ ማትአ፡አብቲ ዕለት 26 መርሒ መስከረም 1961 ዓምፈ ድማ “ዕምባባ መስከረም” ከኣ “ንተዓረቕ ፍቕረይ” ዝብላ ደርፍታት ሓዘም ምቕራብም ዝፍለጥ ኢዩ።

ብተወሳኺውን፡ አብቲ ካፕቴን ዶ/ር ጆቫኒ ሲለቲ፡ ምስ ሳልሕ አሕመድ ኬክያን ካል'አት ሓገዝቶምን ከይኖም ብ1939 ዓ.ም.ፈ ብቋንቋታት አምሓርኛ፡ዓረብኛን ትግርኛን፡ አስታት 248 ዘይውሕዱ ዜማታት ማለት 124 ዲስኮታት፡ “ላ ቮቶ ዳል ፓድሮን ከሎምብያ-ሚላኖ፡አብ ጥልያን ክሕተም ስም አተወብርሃን ሰጊድ ሰፊሩ ይኸውን፡ ብክራር አቶ ፍቕረስላሴ ዐቕባዝጊ ኢዮም ተሳቲፎም።አተወብርሃን ወዲ 14 ዓመት ኮይኖም ክራር ክጻውቱ ከም ዝጀመሩ ዝጽሕፉ ወ ዘቐልሑ ኣለዉ ኢዮም።

ስለዚ፡ አብ 1931 ዓምፈ ክራር ምጽዋት ጀሚሮም ምንባርም ይሕብረና ኣሎ ማለት ኢዩ።አብቲ ግዜ እቲ አብ ከተማ ኣሥመራ ክራር እኒ መን ይጻወታ ነይረን፡ ምኽንያቱ ክራር እናመንጠልኹ'የ ክለምድ ኪኢለ ከም ዝበሉ አብ ሓደ ማዕኸን ዜና ቐሪቡ ኔሩ ኢዩ።ብዝኸነ ሓደ ብሓደ ከንዲ ዝከኣልና ከንገልጽ ክንፍትን ኢና።ንሎሚ አብዚ ይ'አኸለና፡አብ ዝቐጽል የራኽበና ኽብል ከለኩ መምህር ኣስረስ ተሰማ፡ንድሕነት ኣባላት ማትአ ከይግበር ዝሰግእዎ ዚነበረ ጸገማትን ዕንቕፋትን፡ ከመይ ከም ዝሰገርዎ ብሓጺሩ ካብ ዝገለጸዎ ትሕብር ሕጥቦ ጽሕፍቲ ኢዩ።

እተን 2 ዕለታት'ቲአን፡ ማትአ ምስቶም ኤርትራውያን ተመሃሮ ዩኒቨርሲቲን ምስቶም ንኣባላት ማ.ት.አ ብሕማም ይኹን ብካልእ ዘይተሓሰበ ኸነታትን ጸገማትን ዕንቅፋት ከዩንንፎም ብሰወር ክሕልውዎም ዝቐነዩ ሰዓብትን ደገፍትን ብሓባር ኮይና ናይ መወዳእታ ምወቕ ዘተን ዕላልን ስንብታን ዘካየደትለን ዕለታት ነበሩ።

በዚ ይኹን በቲ፡ ማ.ት.አ አብ ኣዲስ ኣበባ አብ 4 ዘባታት፡ አብ ናዝራት፡ አብ ወንጂ፡ አብ ድሬዳዎ፡ ዘሰላሰለቶ ናይ ማእከላይን ምብራቕን ኢትዮጵያ መደብ ዕዮአ ፈጸማ፡ ንጽባሒቲ፡ ሰኑይ 2 ጥሪ 1967፡ ኣባላታ “ወርሒ ወጸት፡ ሰለል ንዓደይ!” “ሕውይዩ በዚአ ጌርካ ነስመራ - ንዓሰብ - ጥውይ!” “እቲ ገዛና ዓቢ ህድሞ፡ ንተዓዛቢ ዝገረሞ፡ ልጅ ኣማረ ኸልኪሎሞ ...” ዝብሉ ዜማታት እናዘመሩ፡ አውቶቡስ ጎሽ-ጎንደር ተሳፊሮም ብኣኮርድዮን እናተሰነዩ ካብ ክልል ኣዲስ ኣበባ ወጺኦም አብ ባህርዳር ሓደሩ።

• ንጽባሒቲ 3 ጥሪ 1967፡ ወጋሕታ ኣባላት ማ.ት.አ አብ እንዳ በረምበራስ በላይ ተሰማ (አቦኡ ንኣርኣያ፡ ጸሓፊ ማ.ት.አ) አብ ዝተዳለወ ቐርሲ ድሕሪ ምስታፍ፡ ምስቶም ብዓቢ ኸብሪ ምስ ሕቋፍ ዕምባባታት ዝተቐበሉዎም ኤርትራውያን ተመሃሮ ፖሊቲካክ ባሕርዳርን ካልኣት ኣብኡ ዝቐመጡ ኤርትራውያንን ብሓባር ኮይኖም ድሕሪ ምጉዓ ዞም ብእዋኑ ከተማ ጎንደር አተዉ። ንምሸቲ አብ ጎንደር